

Työväen Arkisto

Toimintakertomus 2002

Annual Report 2002 of
The Finnish Labour Archives

Kannen kuva:

Käsintehdyn lehden "Karjalan Työmiehen" etusivu vuodelta 1896.

Luovutetun Karjalan alueelta on säilynyt monipuolista työväenjärjestöjen aineistoa: valokuvia, muistelmia ja asiakirja-aineistoa 40 eri työväenjärjestöstä. Sortavalan työväenyhdistyksen kokoelma on laajin, aineistoa on vuodesta 1892 alkaen ja muistitietoa vanhemmiltakin ajoilta.

Vuonna 1892 työväenyhdistyksen yhteyteen perustettiin keskustelu- ja puhujaseura ja se alkoi tehdä käsinkirjoitettua lehteä "Karjalan Työmies". Lehden nimi oli 1900-luvun puolella myös Karjalan Kaiku ja Viesti. Niiden lisäksi yhdistys teki pilalehtiä Wekkuli, Maailman Matti ja Karjalan Wekkuli. Oman lehden tekemiseen oli intoa, koska alueella ei ennen Rajavahdin ilmestymistä 1906 ollut omaa työväen lehteä. Karjalan Työmiestä kirjoitettiin ja piirrettiin työväenyhdistyksen jäsenille useita numeroita vuosittain. Kansilehdet ovat piirroksineen erityisen komeat. Lähes kaikki lehden numerot ovat säilyneet.

Kannen kuva: Petri Tanskanen

Taitto: Mikko Kosunen

Tummavuoren Kirjapaino Oy, Vantaa 2003

Työvään Arkisto

Aukioloajat:
maanantai, keskiviikko ja perjantai
klo10-16
tiistai ja torstai klo 10-19

Käyntiosoite:
Paasivuorenkatu 5 B
00530 Helsinki

puh. 09-774 31110
fax. 09-774 31111
<http://www.tyark.fi>
email: info@tyark.fi

Yleistä

Vuosi kului Työväen Arkistossa tasaisesti työnteon merkeissä. Työväen Arkiston toiminnan painopisteet vaihtuvat vuosittain jonkin verran. Erityisesti panostettiin koulutukseen, arkistojen järjestämiseen, intranetin kehittämiseen sekä kansainväliseen yhteistyöhön.

Arkiston kävijämäärä nousi reippaasti edellisestä vuodesta, samoin tiedustelujen määrä. Erityisesti sähköpostitse tapahtuneet palvelut kasvoivat voimakkaasti. Järjestämis- ja luettelointityössä saatiin valmiiksi mm. Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT:n, Rautatieläisten Liiton sekä Helsingin Työväenyhdistyksen arkistot. Paperiliiton arkiston järjestäminen aloitettiin. Kuvakokoelmien digitointityö eteni hyvin erityisprojekteina. Vuoden lopussa arkistoluettelot saatiin tutkijoiden käyttöön myös Internetissä.

Työväen Arkiston talous pysyi vuoden aikana hyvin tasapainossa. Vuoden aikana saatiin yhteistyöprojektien ja muuta kautta taloudellista tukea seuraavilta tahoilta: Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT:lta,

Veikko Rytönen operoimassa serveriä. Vanhojen arkistoluetteloiden siirtäminen uuteen intranet-järjestelmään tuotti runsaasti työtä.

Kemianliitolta, Kunta-alan ammattiliitto KTV:lta, Metallityöväen Liitolta, Palvelualojen ammattiliitto PAM:ilta, Paperiliitolta, Puu- ja erityisalojen liitolta, Rautatieläisten Liitolta, Viestintäalan ammattiliitolta, Riihi-säätiöltä, Helsingin Kirjatyöntekijäin Yhdistykseltä, Helsingin Työväenyhdistykseltä, Kansan Sivistysrahastolta, Kiljavan Opistolta, Palkansaajasäätiöltä, Työväenperinne ry:ltä ja Työväen Sivistysliitolta. Opetusministeriöstä saatiin avustusta Yksityiset keskusarkistot ry:n kautta KARK -kuvaprojektiin.

Arkistojen päivää vietettiin 9. marraskuuta. Työväen Arkistossa päivän teemana oli ”Työväen elämää Sortavalassa 1899-1939”. Aiheesta oli esillä näyttely.

Markku-Antti Nieminen ja Aino Heikkinen suorittivat arkistohoitotutkimuksen. Mikko Kosunen suoritti Turussa asiakirjahallinnon koulutusohjelman. Ulla Tapiovaara-Harpp oli virkavapaalla koko vuoden. Säätiön hallituksen puheenjohtaja Maj-Len Remahl täytti 60 vuotta.

Kaikki seulonta ei ole arkistoaineiston seulontaa. Kuvassa Veikko Rytönen, Petri Tanskanen ja Aino Heikkinen siirtävät vanhoja tietokoneita ja muuta ongelmajätteenä luokiteltavaa kuljetettavaksi jätteenkäsittelylaitokseen.

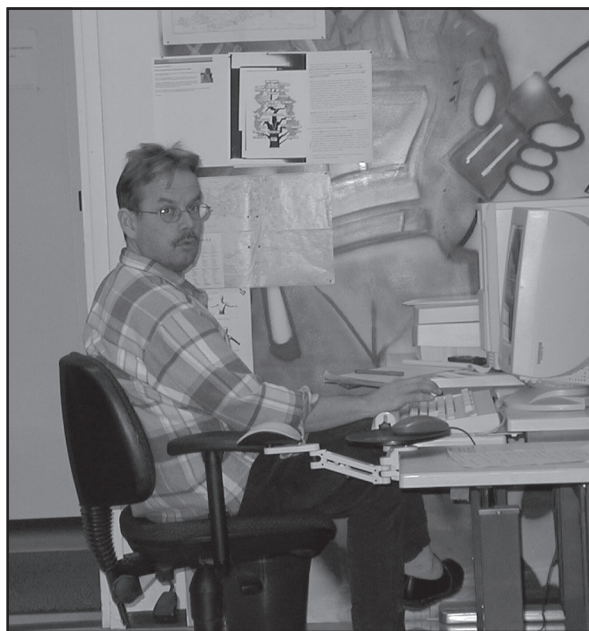
Vuoden alussa Työväen Arkistosta tuli siviilipalvelulaitos. Ensimmäinen siviilipalvelusmies Sakari Jääskeläinen aloitti palveluksensa toukokuussa. Tavoitteena on pitää koko ajan yhtä siviilipalvelusmiespaikkaa. Ensimmäistä kertaa saatiin työharjoittelija Maria Jääskeläinen Helsingin yliopiston folkloristiikan laitokselta. Työharjoittelijoita saatiin myös Keskuspuiston ammattiopistosta sekä Koulutus 2000:sta. Vakituisen henkilökunnan ja projektityövoiman lisäksi työharjoittelijoiden panos oli vuonna 2002 erittäin merkittävä.

Arkiston käyttö ja tutkijapalvelu

Tutkijakäyntien määrä nousi edellisestä vuodesta. Kävijöitä oli nyt 1 864. Myös tiedustelujen määrä nousi, niitä tehtiin yhteensä 1 561 kappaletta. Tutkijat ovat siirtyneet käyttämään yhä enemmän sähköpostia. Tiedustelut ovat myös muuttuneet entistä vaativammiksi. On varsin tavallista, että päivystäjä ja tutkijat vaihtavat sähköpostin välityksellä useita viestejä. Kaiken kaikkiaan toiminnan volyymi nousi selvästi edellisestä vuodesta. Päivystyksessä joutuu ajoittain olemaan useampi kuin yksi henkilö yhtä aikaa. Yleisöpalvelun sisältö on jonkin verran muuttunut. Yhtenä merkittävänä tekijänä muutokseen on yksityisten keskusarkistojen yhteinen rekisteri Internetissä.

Työväen Arkistossa vieraili vuoden aikana 10 ryhmää eli hieman vähemmän kuin edellisenä vuonna. Opiskelijaryhmien lisäksi kävi sukututkijoita ja muita historiasta kiinnostuneita. Kaukolainoja tehtiin 58 kappaletta (289 yksikköä) eli hieman edellistä vuotta enemmän. Myös tutkijasaliin tilatun aineiston määrä kasvoi verrattuna edelliseen vuoteen. Erityisesti mikrofilmien käyttö lisääntyi. Eniten kysyttiin Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen, työväenyhdistysten, ammattiyhdistysliikkeen, henkilöarkistojen ja vuoden 1918 aineistoa. Työväen Arkiston kotisivulle tehtiin n. 11 000 käyntiä.

Markku Nieminen luette-loimassa aineistoa koneelle. Uuteen intranet-järjestelmään siirtymisen myötä aineiston luettelointi sähköiseen muotoon oli jonkin aikaa keskeytyksissä, mikä vaikeutti asiakaspalvelua.

Arkiston käyttäjäkunnassa ei tapahtunut suuria muutoksia vuoden aikana. Akateemiset tutkijat olivat edelleen selvästi suurin käyttäjäryhmä. Heitä oli 55 prosenttia kaikista käyttäjistä. Harrastajatutkijoita oli 40 prosenttia ja tiedotusvälineiden edustajia 5 prosenttia.

Työväen Arkisto oli yleisölle avoinna maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 10 - 16 sekä tiistaisin ja torstaisin klo 10 - 19. Heinäkuussa arkisto pidettiin kesälomien keskittämisen vuoksi suljettuna kolme viikkoa.

Työväen Arkisto vastasi STS-pankkimuseon hoidosta helmikuun loppuun, jolloin museon toiminta nykyisessä muodossa päättyi. Esineistö siirrettiin Tampereelle Työväen keskusmuseoon Palkansaajasäätiön ja museon välisellä sopimuksella. Kirsti Saarikoski vastasi muutosta Työväen Arkiston päässä. Petri Tanskanen kuvasi miltei koko esineistön internetiin valmistuvaa STS -pankkimuseonäyttelyä varten.

Arkistokokoelmien kartunta, järjestäminen ja luettelointi

Kertomusvuoden aikana arkisto vastaanotti 99 luovutusta. Suurimpia luovutuksia olivat Rautatieläisten Liiton ja Paperiliiton arkistot.

Useat suuret siirrot sekä seulontaoperaatiot vaativat myös paljon fyysisiä ponnistuksia. Vuoden aikana aineistoa tuli arkistoon lähes 300 hyllymetriä ja arkistosta seulottiin aineistoa n. 100 hyllymetriä. Työväen Arkiston tilojen täytyessä alkaa olla yhä hankalampaa sijoittaa tulevat aineistot hyllyihin. Toimintavuoden lopussa varsinaista arkistoaineistoa oli runsaat 4 800 hyllymetriä. Vuoden 2004 kuluessa arkiston varastotilat täyttyvät.

Tellu Laukkanen ja Marjaliisa Hentilä Järjestämässä Kalevi Sorsan arkistoa. Sorsan arkiston järjestäminen on mittavin tällä hetkellä työn alla oleva henkilöarkistoprojekti Työväen Arkistossa.

Kertomusvuoden aikana arkistojen järjestäminen ja luettelointi tietokantaan jatkui. Vuoden 2002 suurin arkiston järjestämisprojekti oli Rautatieläisten Liiton arkisto. Lisäksi järjestettiin Helsingin Työväenyhdistyksen, Nuorten Kotkain Keskusliiton ja Auto- ja Kuljetusalan Ammattiliitto AKT:n suuret lisäluovutukset sekä SONK:n arkisto. Paperiliiton järjestäminen aloitettiin ja Kalevi Sorsan arkiston järjestämistyötä jatkettiin. Kalevi Sorsan laajan henkilöarkiston järjestämistä on neuvoteltu Kansallisarkiston Kauko Rumpusen kanssa. Sorsan arkiston järjestämiseen liittyy myös hanke bibliografian tekemisestä yhdessä Työväenliikkeen kirjaston kanssa. Isot järjestämistyöt tehtiin tiimityönä.

Lisäluovutus Paasivuoren suvun arkistoihin. Tässä kasassa on aineistoa kolmen henkilön ja kahden sukupolven henkilöarkistoihin. Niinkuin monessa vastaavanlaisessa luovutuksessa, arkistoaineiston joukossa on esineistöä, joka jatkaa matkaansa Työväenliikkeen keskusmuseoon Tampereelle.

Kaiken kaikkiaan kertomusvuoden aikana tietokoneelle luetteloitiin yli 600 arkistonmuodostajan arkistot ja arkistolisäykset. Vuoden 2002 lopussa tietokannassa oli 8 376 arkistonmuodostajan luettelot. Lisäksi aineistoa on järjestetty ja luetteloitu runsaasti manuaalisesti, koska luettelointi atk:lle keskeytettiin uuteen järjestelmään siirtymisen ajaksi.

RENGAS-PUKU

MAUNO HYYONEN
AKE LINDMAN
UNNO MONTONEN
OIVA SALA
OKE TUURI
HEIKKI SAVOLAINEN
FENTTI SIIMES

- puku heidän ja puku Teidänkin mittojenne mukaan!

Tututukaa Rengas-pukujen mainioita mittaajajärjestöjä ja runsaaseen valikoimaan. — Pukutehtäkö pukuun, joka on pintakönnä tyvessä ja täydellisesti tyhdyt!

Rengas-pukujen yksinmyyjä ovat OTK-toiset asutusliikkeet — **Helsingissä** Eleante, Tavaratalo, Sihtalo ja puukymmylä Hämenele 15.

A normaali-taakka

92	96	100	104	108	112
42	43	44	45	46	47
73	75	76	77	78	79
84	85	86	87	88	89
90	91	92	93	94	95

Sihtalokokoonnot

B normaali-koikka

92	96	100	104	108	112
43	44	45	46	47	48
73	75	76	77	78	79
84	85	86	87	88	89
90	91	92	93	94	95

Sihtalokokoonnot

C rukea

92	96	100	104	108	112
43	44	45	46	47	48
73	75	76	77	78	79
84	85	86	87	88	89
90	91	92	93	94	95

Sihtalokokoonnot

D lyhyt-rukea

92	96	100	104	108	112
43	44	45	46	47	48
73	75	76	77	78	79
84	85	86	87	88	89
90	91	92	93	94	95

Sihtalokokoonnot

E lyhyt-taakka

92	96	100	104	108	112
43	44	45	46	47	48
73	75	76	77	78	79
84	85	86	87	88	89
90	91	92	93	94	95

Sihtalokokoonnot

F pitkä-koikka

92	96	100	104	108	112
44	45	46	47	48	49
74	75	76	77	78	79
85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96

Sihtalokokoonnot

G normaali-tyyppi

92	96	100	104	108	112
44	45	46	47	48	49
74	75	76	77	78	79
85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96

Sihtalokokoonnot

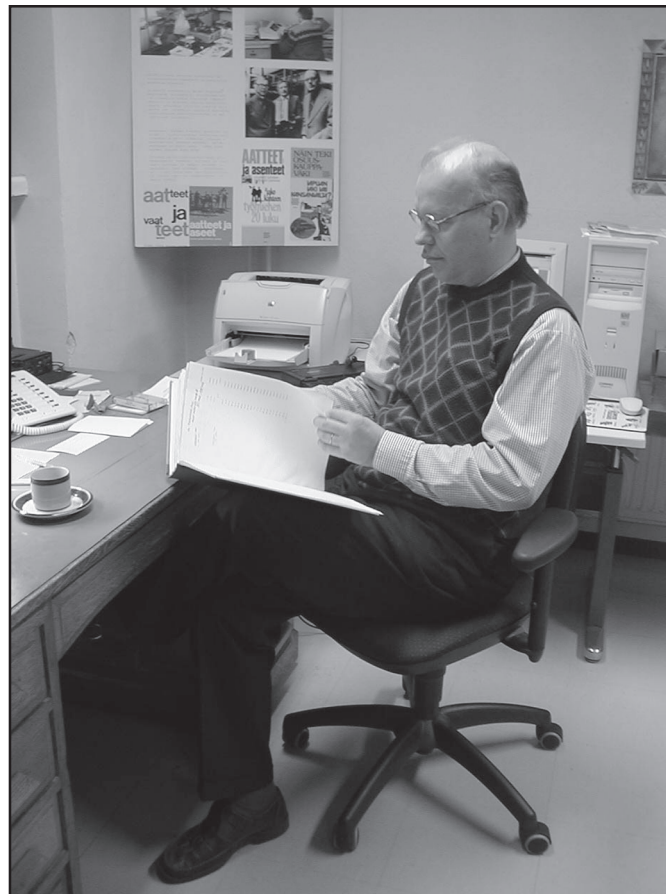
8

Työväen muistitietotoimikunta

Toimikunnan kokoonpano

Toimikunnan uusi vuosien 2002-2007 toimikausi alkoi 9. huhtikuuta pidetystä vuosikokouksesta. Uuden toimikunnan puheenjohtajana jatkaa neuvotteleva virkamies Risto Laakkonen, varapuheenjohtajana arkistonjohtaja Esa Lahtinen ja sihteerinä Risto Reuna. Muina jäseninä toimikuntaan kuuluvat viestintäpäällikkö Jaana Aaltonen, akateemikko Erik Allardt, dosentti Simo Laakkonen, päätoimittaja Tuomo Lilja, sosiolineuvos Sinikka Luja-Penttilä, professori Pirjo Lyytikäinen, rovasti Leena Märsylä, lehtori Päivö Puhakainen, päätoimittaja Jukka Riksman, sihteeri Kari Tamminen ja assistentti Lotte Tarkka.

Risto Reuna tarkastamassa muistitiedon uusia sidoksia. Niitä kertyi vuonna 2002 muistiedon koelmiin tusinan verran.

Keruut

Kertomusvuoden pääkeruu oli Eläkkeensaajien Keskusliiton 40-vuotisjuhlakeruu ”Elämäni iltamat”. Se tehtiin yhteistyökeruuna sihteerin toimiessa asiantuntijana. Keruun palkintojenjakotilaisuus pidettiin 26. marraskuuta Käpylän työväentalossa, jossa sihteeri esitti puheenvuoron iltamaperinteestä ja iltamatietouden tallentamisesta. ”Elämäni iltamat” -keruuseen saapui 112 keräelmää, 69 naiselta ja 43 mieheltä yhteensä 352 kirjoitusliuskaa.

Sos.dem. toimittajamuistojen keruu jatkui. Sihteeri luokitteli käyttökuntoon vuoden aikana toimikunnalle lähetetyt yhteensä 2160 liuskaa muistitietoa 112 luovuttajalta. Äänitteitä saapui 38 ja valokuvia 1 luovutus.

Fil. yo. Maria Jääskeläinen digitoi ja luetteloi keruiden yhteydessä lähetettyjä valokuvia Työväen Arkiston digitaaliseen kuva-arkistoon. VTK Kaiju Rytönen jatkoi muistitietosidosten sisällysluettelojen vientiä atkhakemistoksi sidoksesta 57 sidokseen 120. FM Sakari Jääskeläinen avusti toimikuntaa toukokuusta alkaen muistitietoantologian toimittamisessa.

Elannon Iskun naisvoimistelijat rintamakiertueella Äänislinnassa vuonna 1942. Kuva: Työväen Muistitiedon kokoelmat, livari ja Sinikka Haapion muistelmät.

Muistitiedon käyttö

Viime aikoina muistitietoa on käytetty yhä useampien tieteenalojen lähteenä. Muistitietoaineistoa tilattiin suku- ja paikallistutkimuksia varten ja sidoksia käytettiin edelleen tietolähteenä valtioneuvoston rahoittaman ”Suomen sotasurmat 1914-1922” -projektin selvitystyössä. Kokoelmia tilattiin 373 nidettä, joista kaukolainoiksi lähetettiin 25.

Muistitietoa tiedusteli puhelimitse 137 kysyjää. Sähköpostitse muistitietoa tiedusteli 17 kysyjää, joista valtaosa oli Tampereen, Turun ja Jyväskylän yliopistojen opiskelijoita.

Vuoden aikana ilmestyi kaksi kokoelmia tehokkaasti hyödyntänyttä tutkimusta. Tutkija Jukka Rantala julkaisi ”Kansakoulunopettajat ja kapina” -teoksen, jossa käytettiin sosialidemokraattisten opettajien muistelmia kansalaissodan ajalta. Huomionarvoinen uusi aluevaltaus oli Kari Koskelan kirja ”Huligaanit - katuelämää Sörkassa suurlakosta sisällisotaan”. Sen lähteinä hän käytti ns. sakilaisuutta koskevia muistelmia.

Seuraavista henkilöistä sihteeri teki teemahaastattelun; suluissa haastatellun syntymävuosi:

Heikki Salovaara (1918)

1950-luvun ministerien työvoima-asiain avustajana

Vilho Hakola (1925)

Janne Hakulisen ohjelmatoimisto

Pertti Viinanen (1937)

Paperityöntekijästä SAK:n puheenjohtajaksi

Reijo Kallio (1933)

Elannon konepajatyöntekijästä viihdetaiteilijaksi

Pekka Aro (1922)

Tampereen Amurin työläiskoti ja 1950-luvun Lielähti

Palkitut muistelijat

Toimikunta jakoi vuosikokouksessaan 9. huhtikuuta 140 euron tunnustuspalkinnot pitkäaikaisille muistelijoilleen Aune Lautasalolle Ikaalisista ja Toivo I. Laineelle Vantaan Rekolasta.

EKL:n ”Elämäni Iltamat” -muistitietokeruun palkintoraati palkitsi 26. marraskuuta Käpylän työväentalossa seuraavat muistelijat: Tapani Kovanen Espoosta, Veikko Helteen Vihdistä, Edwin Brandtin Lahdesta, Liisa Kivisen Turusta, Raili Lemisen Vantaalta ja Lauri Ukkolan Haukiputaalta.

Lisäksi kunniamaininnan saivat Liisa Mansikkaviita Vaajakoskelta, Kaisa Rautio Virroilta ja Unto Saarinen Seinäjoelta.

Siviilipalvelusmies Sakari Jääskeläinen valmisti muistitieto-antologian sodanjälkeistä osaa.

Valokuvakokoelmat ja kuvaprojekti

Vuoden 2002 aikana Työväen Arkiston valokuvakokoelmiin kohdistui 102 kuvatiedustelua (2001:98). Tiedusteluja tehneet asiakkaat tilasivat yhteensä 448 kuvakopiota (2001:371), joista toimitettiin digitaalisessa muodossa (skannattuna) 440 eli 98 prosenttia. Digitaalisten kuvakopioiden suhteellinen määrä oli sama vuonna 2001. Työväen Arkiston kuvaus- ja skannauspalvelut hoiti pääasiallisesti Petri Tanskanen.

Valokuvakopioiden käytön jakautuminen vuonna 2002:

Näyttelyt	21,0 %
Julkaisut	41,5 %
Lehdistö	6,9 %
Televisio	15,2 %
Filmit, videot	2,5 %
Opinnäytteet	0,4 %
Muut	12,5 %
Yhteensä	100,0 %

Vuoteen 2001 verrattuna kuvatiedustelujen määrä kertomusvuonna nousi hiuksenhienosti. Tilattujen kuvakopioiden määrä kasvoi noin 21 prosentilla edellisvuoteen verrattuna, ollen määrältään myös suurempi kuin vuonna 2000. Suurin käyttäjäryhmä olivat edelleen erilaiset julkaisut kuten historiateokset ja väitöskirjat. Toiseksi eniten arkiston kuva-aineistoa käytettiin näyttelytoiminnassa ja kolmanneksi suurin kuvien tilaaja oli televisio.

Kuten edellisenä vuonna, myös vuonna 2002 Työväen Arkisto sai valtionavun yhteydessä lisärahoitusta ylimääräisen arkistotoimihenkilön palkkaukseen. Toimihenkilön tehtävänä oli valokuvakokoelmien järjestäminen ja digitoiminen. Kertomusvuoden aikana arkiston digitaalisen kuvatietokannan kasvattaminen on edennyt hyvällä vauhdilla, kiitos myös lukuisien työharjoittelijoiden ja projektityöntekijöiden.

Yksityisten keskusarkistojen yhteisen kuva-arkistoprojektin KARK:n ensimmäinen vaihe päättyi kertomusvuoden huhtikuussa. Aino Heikkinen inventoi Työväen Arkiston kuvakokoelmat sekä skannasi ja luetteloi 50 valokuvan otoksen teemasta ”Ihmisiä työnsä ääressä” perustettuun tietokantaan, joka löytyy Internetistä osoitteesta **www.yksityisetkeskusarkistot.fi/kark**.

STS-pankin konttori Tampereen Takahuhdissa v. 1973. Kuva: Veikko Seppänen.

KARK -projektin toisessa vaiheessa projektityöntekijänä toimi Ville Hentilä, joka vuoden loppuun mennessä digitoi 250 kuvaa, joista hän ennätti luetteloida tietokantaan 132. KARK -projektin aiheena olivat työ ja lapset. Hentilä luetteloi lisäksi 753 STS-Pankin valokuvaa ja skannasi 258 työväentalokuvaa, joista hän ehti luetteloida 41. Markku-Antti Nieminen luetteloi Ville Hentilän skannaamista työväentalokuvista loput 217 marraskuun aikana. Joulukuussa hän jatkoi työväentalokuvien digitointia ja luettelointia 246 valokuvan verran.

Keskuspuiston ammattiopiston kaksi opiskelijaa, Anna Merimaa ja Mikko Niskanen, digitoivat työharjoittelussa huhti- ja toukokuun aikana STS-Pankin valokuvia. Anna Merimaa skannasi 296 valokuvaa opiston tiloissa ja Mikko Niskanen 457 valokuvaa Työväen Arkiston tiloissa, yhteensä 753 kuvaa. Niskanen jatkoi kesäkuussa arkistossa digitoimalla 63 Kalevi Sorsan henkilökokoelman kuvaa sekä digitoimalla ja luetteloimalla 156 työväentalokuvaa, yhteensä 219 valokuvaa. Maria Jääskeläinen digitoi ja luetteloi 308 Työväen Muistitietotoimikunnan kokoelmiin kuuluvaa valokuvaa.

Kirsti Saarikoski digitoi muiden työtehtäviensä ohella 552 Kuntusosuuskuntien Keskusliiton julistediaa. Kertomusvuoden loppuun mennessä KK:n dioja oli skannattu yhteensä 925. Julisteet on luetteloitu omaan

tietokantaansa. Projektin jatkuu vuoden 2003 puolella.

Työelämään tutustuminen -harjoittelun yhteydessä koululainen Viktor Kilgast digitoi 331 kansalaissotakokoelmaan kuuluvaa valokuvaa tammi- ja toukokuun välisenä aikana. Harjoittelu käsitti yhden työpäivän viikossa arkistossa. Kansalaissotakuvia oli vuoden 2002 loppuun mennessä skannattu yhteensä 590 eli Kilgast ehti digitoida lähes kaikki kokoelman valokuvat harjoittelunsa aikana.

Toimintavuonna otettiin vastaan muutama pienempi kuvaluovutus yksityishenkilöiltä, mm. Raija Kotkavuorelta, Raija Itkoselta ja Jouko Sillanpäältä. Myös muiden arkistoluovutusten yhteydessä saapui muutamia kymmeniä valokuvia. KARK -projektin yhteydessä tehdyssä inventoinnissa kuva-aineiston kokonaismääräksi tarkentui hieman yli 360 000. Työväen Arkiston digitaalinen kuva-arkisto kasvoi kertomusvuonna 2 620 kuvalla sisältäen vuoden lopussa 10 230 kuvaa.

KARK-projektin satoa: Suutarioppilaat töissä verstaassa 1920-luvulla. Kuvaaja tuntematon. Työväen Arkiston kokoelmat.

Näyttelyt ja projektit

Näyttelyt

Marjaliisa Hentilä ja Petri Tanskanen toteuttivat näyttelyn ”Työväen elämää Sortavalassa 1889-1939”, joka on esillä arkiston sisääntuloaulassa. Veikko Rytkösen johdolla toteutettiin näyttelyn Internet-versio, johon pääsee tutustumaan Työväen Arkiston kotisivuilta. Kirsti Saarikoski auttoi näyttelyn pystytyksessä sekä tiedottamisessa. Näyttely on herättänyt suurta kiinnostusta entisten sortavalalaisten ja sukututkijoiden piirissä.

STS-pankkimuseon esineistön siirtyessä fyysisesti Tampereelle Petri Tanskanen suunnitteli Palkansaajasäätiön kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti Internetiin tulevaa STS-näyttelyä. Suurin osa pankkimuseossa esillä ollutta esineistöä kuvattiin näyttelyä varten. Historiaosuuteen valittiin kuvat, jotka digitoitiin. Näyttelyn kuva- ja tekstiaineisto oli koossa toimintavuoden loppuun mennessä ja vuoden 2003 puolella Tanskanen muokkaa näyttelyn html-muotoon.

Suomenlinnan hoitokunta on järjestämässä laajaa näyttelyä, joka liittyy vuoden 1918 tapahtumiin. Esa Lahtinen ja Petri Tanskanen osallistuivat suunnittelupalaveriin.

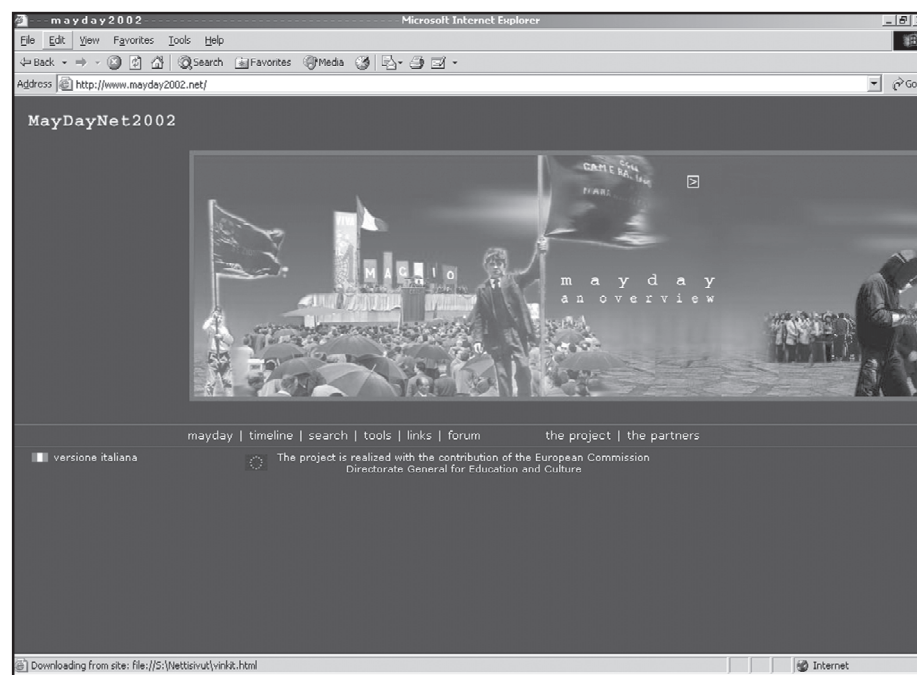

Naistyöntekijöitä aputoissa Sortavalan Kymölässä uudisrakennustyömaalla 1930-luvun lopulla. Kuva arkiston näyttelystä.

Projektit

Työväen Arkisto oli ainoana virallisena pohjoismaisena osanottajana EU:n Kulttuuri 2000 -ohjelmaan kuuluvassa MayDayNet 2002 -projektissa, joka aloitettiin vuoden 2001 puolella. Projektia veti italialainen työväenliikkeen audiovisuaalisen aineiston arkisto Archivio Audiovisivo Movimento Operaio e Democratico AAMOD. Projektin muita jäseniä olivat Discoteca di Stato ja Istituto per il Lavoro Italiasta, AMSAB Belgiasta, Institut CGT d'Histoire Sociale Ranskasta sekä Narodni Filmovy Archiv Tsekin tasavallasta. Vappu valittiin ohi muiden yhteiseurooppalaisten teemojen, koska siitä on eurooppalaisissa arkistoissa säilynyt valtava määrä erilaista materiaalia: audiovisuaalista, valokuvia, ikonografista, kirjallista jne. Työväen Arkiston työryhmän muodostivat Esa Lahtinen ja Petri Tanskanen.

Projektin ensisijaisena ja näkyvimpänä tavoitteena valmistuivat vapuksi 2002 Internet-sivut, joilla esitellään vapun historiaa ja merkitystä yleiseurooppalaisella tasolla unohtamatta kuitenkaan eri maiden yksilöllisiä piirteitä. Nettisivut löytyvät osoitteesta **www.mayday2002.net**.

MayDayNet2002 -projektin kotisivu.

Työväen Arkisto lähetti Italiaan AAMODiin nettisivuja varten yhteensä 129 pohjoismaista vappuaiheista dokumenttia, joista valittiin nettisivuille tulevat kuvat. Lisäksi Italiaan lähetettiin kaksi 1930-luvun vappuaiheista lyhytelokuvan pätkää, jotka molemmat ovat nettisivuilla nähtävissä.

Kuluneen vuoden aikana Yksityiset keskusarkistot ry:n jäsenet jatkoivat vuonna 2001 aloitetun yhteisen kuva-arkistohankkeen, KARKin, kehittämistä. Projektiin saatiin opetusministeriöltä rahoitusta. Toimintavuoden ensimmäisen puoliskon aikana saatiin päätökseen projektin ensimmäinen vaihe, jossa inventoitiin jäsenarkistojen kuva-aineistot, kartoitettiin koulutustarpeet ja perustettiin Internet-palvelut kuvatietokantaa varten. Projektin toisessa vaiheessa (syksy 2002 - kevät 2003) digitoidaan edustava otos yksityisten keskusarkistojen kuva-aineistosta teemoina ”Ihmisiä työnsä ääressä” ja ”Lapset”. Vuoden 2002 lopussa tietokannassa oli jo lähes 1000 valokuvaa ja projektin loppuvaiheessa siellä pitäisi olla n. 3000 valokuvaa. Lisäksi tietokannasta toteutettiin osittaiset ruotsin- ja englanninkieliset versiot.

Yhteistyö

Kotimainen yhteistyö

Kotimaisessa yhteistyössä on etusijalla ollut yksityisarkistojen ja erityisesti 80-prosenttisten valtionapuarkistojen tiivis yhteistyö. Vuonna 1999 perustettu ja vuonna 2000 virallisesti toimintansa aloittanut Yksityiset keskusarkistot - De privata centralarkiven ry on toiminut tämän yhteistyön koordinaattorina. Arkistonjohtaja Esa Lahtinen toimi yhdistyksen puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana kevääseen 2002. Yksityisarkistojen yhteistyön tärkeimmät tulokset ovat olleet yhteisen arkistorekisterin sekä yhteisen kuva-arkistotietokannan aikaansaaminen, mutta yhteistyötä on tarvittu moneen muuhunkin toimintaan. Yhdessä on yritetty vaikuttaa arkistoalan huonoon palkkaukseen ja pieniin toimintaresursseihin.

Työväen Arkisto on ollut edelleen yhteistyössä ”Suomen sotasurmat 1914-1922” -projektin kanssa. Alkuperäinen terroritilasto oli koko vuoden lainassa Säätytalolla, missä tiedot syötettiin tietokantaan. Projektilla on ollut käytössään runsaasti muistitiedon kokoelmasidoksia. Tähän mennessä projektin tietokannassa on yli 38 000 surmansa saaneen nimet.

Vuoden 2002 keväällä homo- ja lesbokulttuurista väitelleen Tuula Juvosen aloitteesta sovittiin, että Työväen Arkisto tallentaa homojen ja lesbojen aineistot. Kyseessä on yhteiskunnallisesti merkittävä asia, sillä tähän mennessä arkistoista on ollut lähes mahdotonta löytää mitään lähteitä homoista ja lesboista.

Keväällä aloitettiin mielenkiintoinen yhteistyöhanke Cdigi -projektin kanssa. Kysymys on vammaisten nuorten koulutusprojektista, joka liittyy sekä kuvien että äänen digitointiin. Kaksi Keskuspuiston ammattiopiston opiskelijaa digitoivat valokuvia, Anna Merimaa opiston tiloissa ja Mikko Niskanen arkistossa. Projekti onnistui yli odotusten.

Kuten ennenkin, arkisto julkaisi yhdessä Kansan Arkiston, Ammattiyhdistysarkiston, Työväenliikkeen kirjaston ja Työväen keskusmuseon kanssa Työväentutkimuslehteä. Lehden päätoimittaja oli Marjaliisa Hentilä.

Pohjoismainen yhteistyö

Työväenliikkeen arkistot ovat harjoittaneet yhteistyötä aina 1910-luvulta alkaen. Vuoden tärkein tapahtuma oli Ruotsin työväenarkiston ja

Ruotsin työväenarkiston ja kirjaston 100-vuotisjuhlia vietettiin toukokuussa Tukholmassa. Väkeä riitti päivätilaisuudessa arkiston tiloissa.

Arkistonjohtaja Karin Englund pitämässä tervetuliais-puhetta päivätilaisuudessa. Iltajuhla vietettiin LO:n tiloissa.

kirjaston 100-vuotisjuhlat ja juhlavuoteen liittyneet tapahtumat. Arkistonjohtaja Esa Lahtinen osallistui huhtikuussa juhlaseminaariin ja toukokuun lopussa varsinaisiin 100-vuotisjuhliin. Työväen Arkisto lahjoitti Ruotsin arkistolle kuvanveistäjä Erkki Kannoston pronssisen Norsun muisti -veistoksen.

Pohjoismaihin on pidetty tiivistä yhteyttä kirjeitse ja sähköpostitse. Erityisesti yhteistyötä on tehty MayDayNet2002 -projektin puitteissa. Reykjavikissa oli tarkoitus pitää yhteispohjoismainen työväenliikkeen historiantutkijoiden kokous, mutta se peruttiin ja kokous päätettiin pitää Tukholmassa vuonna 2004.

Marjaliisa Hentilä kävi toukokuussa Reykjavikissa pitämässä esitelmän Pohjola-talossa. Hän tutustui matkalla myös Islannin kansallisarkistoon.

Kansainvälinen yhteistyö

IALHI:n (International Association of Labour History Institutions) vuotuinen konferenssi pidettiin syyskuussa Tukholmassa. Kokouksella oli tavallista juhlavammat puitteet Ruotsin arkiston 100-vuotisjuhlien vuoksi. Kokouksessa oli laaja suomalaisosanotto, Työväen Arkistoa edustivat Esa Lahtinen, Mikko Kosunen ja Petri Tanskanen. Ulkomaisia vieraita oli n. 60, kaukaisimmat aina Etelä-Afrikasta saakka.

Ensimmäisen kokouspäivän yhtenä teemana olivat työväentalot. Esa Lahtinen ja Petri Tanskanen sekä Pirjo Kaihovaara Kansan Arkistosta selostivat suomalaisia työväentaloja koskevaa tutkimus- ym. tietoa.

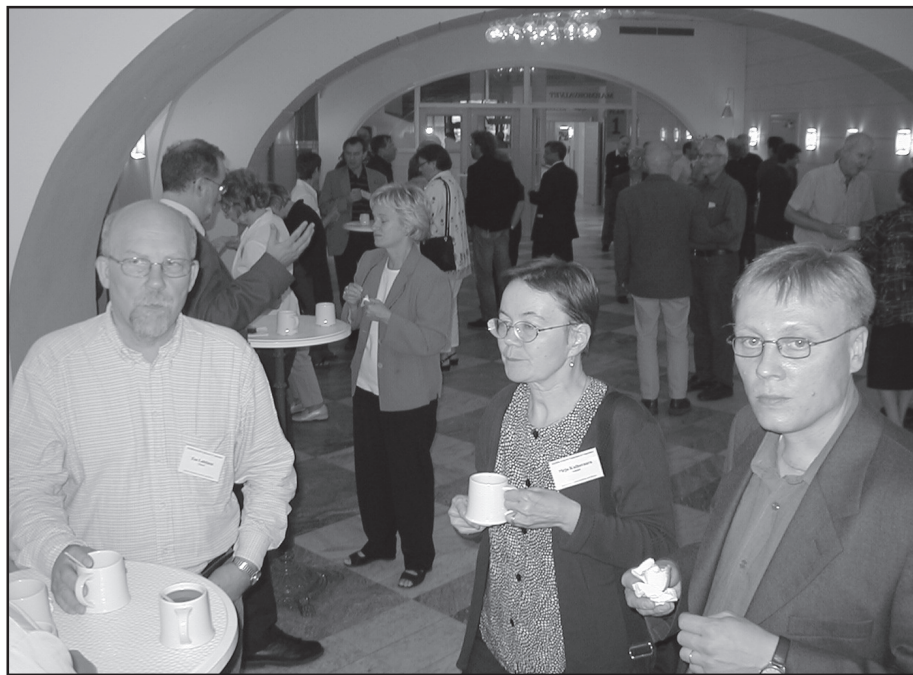
IALHI:n kokous pidettiin Norra Latinkongressikeskuksessa. Kokousistunnossa Petri Tanskanen, Pekka Kallio-koski, Esa Lahtinen ja Pontus Blomster.

Molemmissa arkistoissa on aloitettu mm. työväentalojen kuvien digitointi. Toisen työryhmän teemoina olivat naishistorian lähteet ja verkottuminen. Toisena kokouspäivänä Petri Tanskanen esitteli MayDay2000-projektia kokousväelle. Kokouksessa esiteltiin laajasti ruotsalaisten panosta sähköisten arkistointimenetelmien kehittämisessä.

Kokouksessa ei tehty henkilövalintoja, sillä ne tehtiin edellisenä vuonna Tampereella. Pääsihteerinvaihdosta oli lykätty vuodelle ja nyt uusi sihteeri Karin Englund otti tehtävät vastaan Wouter Steenhautilta. Kokouksen vastaanotot olivat komeat, kaupungin vastaanotto oli kaupungintalolla ja kulttuuriministerin vastaanotto eduskuntatalossa. Viimeisenä päivän tutustuttiin Tukholman vanhoihin teollisuusalueisiin veneisteilyllä ja kokouksen päätös oli Skansenilla, jossa museonjohtaja ja entinen pitkäaikainen ministeri Anna Greta Leijon tarjosi päätöslounaan. Vuoden 2003 kokous pidetään Dublinissa Irlannissa.

Linzissä pidettävään ITH:n vuosittaiseen tutkijakokoukseen osallistui Marjaliisa Hentilä. Hän on pohjoismaiden edustajana organisaation johtokunnassa. Kokouksen teemana oli naistutkimus ja paikalla oli runsaat 70 tutkijaa eri maista.

Kahvitauolla kokouksen lomassa: Esa Lahtinen, Pirjo Kaihovaara Kansan Arkistosta sekä Mikko Kosunen. Pohjoismainen tapa juoda kahvia usein ja isosta kupista hämmästytti eteläeurooppalaisia osallistujia.

Kokouksen päätteeksi järjestettiin veneristeily, joka kiersi Tukholman entisiä teollisuuslaitoksia.

Risteilyn jälkeen lounas nautittiin Skansenilla. Skansenin ulkoilualueen johtaja Anna Greta Leijon piti tervetuloispuheen. Etualalla Pekka Kalliokoski Ammattiyhdistysarkistosta.

Henkilöstö ja koulutus

Hallinto

Työväen Arkiston Säätiön hallituksen puheenjohtajana on toiminut Maj-Len Remahl. Muut jäsenet olivat Risto Salonen, Kalevi Sorsa, Tero Tuomisto ja Seppo Vettenranta. Säätiön sihteerinä toimi Esa Lahtinen, kokoussihteerinä Veikko Rytönen, varapuheenjohtajana sekä rahavarainhoitajana Risto Salonen. Säätiön tilintarkastajina toimivat Lasse Lehti, Marja-Leena Lehtimäki ja Reijo Nuikki.

Työväen Arkiston työntekijät vuonna 2002

Arkistonjohtaja
Esa Lahtinen, FM

Tutkijat
Marjaliisa Hentilä, VTT
Mikko Kosunen, FM
Risto Reuna, FL
Veikko Rytönen, FM
Petri Tanskanen, FM
Ulla Tapiovaara-Harpp, FM. Virkavapaalla

Toimistosihteer
Tellu Laukkanen, Ulla Tapiovaara-Harppin sijainen

Arkistomestari
Kirsti Saarikoski

Projektitutkijat
Markku-Antti Nieminen, FM
Aino Heikkinen, FM 31.7. asti
Maria Jääskeläinen 30.11. asti
Kaiju Rytönen VTK

Siviilipalvelusmies
Sakari Jääskeläinen FM

Harjoittelijat ja kesäapulaiset

Ville Hentilä
Viktor Kilgast
Anni Lahtinen
Hilkka Lahtinen
Marja Lahtinen
Anna Merimaa
Mikko Niskanen
Annariikka Rantala
Auli Reuna
Anita Salmivuori

Koulutus- ja virkistystoiminta

Henkilökunnan koulutukseen panostettiin kuluneena vuonna aikaisempaa enemmän. Henkilökunta osallistui ahkerasti erilaisiin koulutus- tapahtumiin, seminaareihin ja teemapäiviin. Tämän lisäksi eräät kehittivät henkilökohtaisia taitojaan arkistotoimen ja tietotekniikan aloilla. Mikko Kosunen suoritti asiakirjahallinnon koulutusohjelman Turussa. Markku-Antti Nieminen ja Aino Heikkinen suorittivat arkistohoitotutkinnon ja Sakari Jääskeläinen aloitti tutkinnon suorittamisen.

Toukokuussa pidetyille kuudensille arkistopäiville Mikkeliissä osallistuivat Aino Heikkinen, Mikko Kosunen, Esa Lahtinen ja Petri Tanskanen. Työväenkulttuurin neuvottelupäiville lokakuussa osallistuivat Tellu Laukkanen, Markku-Antti Nieminen ja Petri Tanskanen.

Ulkopuolisille annettiin koulutusta eri tilaisuuksissa. Työväen Arkiston tiloissa järjestettiin 16.4. koulutustilaisuus Paperiliiton ja Puuliiton arkistovastaaville. Lokakuussa Marjaliisa Hentilä oli kouluttamassa teatterialan toimihenkilöitä Teatterimuseossa pidetyssä arkistopäivässä ”Teatteri talteen”. Koulutustapahtumaan osallistui 31 henkeä. Joulukuussa järjestettiin koulutuspäivä arkiston taustayhteisöjen arkistovastaaville. Tapahtumaan osallistui 16 arkistovastaavaa. Uutena toimintatapana on otettu käyttöön ”vierihoito”, joka tarkoittaa sitä, että arkiston edustaja menee paikan päälle neuvomaan arkistovastaavaa arkistohoitoon liittyvissä ongelmissa. Yhä enemmän annetaan myös neuvontaa puhelimitse ja sähköpostin välityksellä. Koulutustoiminnasta ja erilaisesta opastuksesta ovat pääasiassa vastanneet Marjaliisa Hentilä, Mikko Kosunen ja Petri Tanskanen.

Työväen Arkistossa on perinteisesti yritetty kiinnittää huomiota työntekijöiden terveyteen, sillä onhan arkistotyö pölyn ja usein hankali-

Joulukuun koulutuspäivä päättyi yhteiseen lounaaseen Marco Polossa. Leila Turunen PAMista, Taina Mäenpää Kemianliitosta, Tomi Eskola PAMista sekä Marjaliisa Hentilä lopettelemassa ateriaansa.

en tai yksipuolisten työasentojen vuoksi vähemmän terveellistä. Arkistoissa valitettavan usein kiinnitetään huomiota yksinomaan säilytettävän aineiston hyvinvointiin ja säilyvyyteen eikä työntekijään. Tietokoneella työskentely aiheuttaa hartia-, niska- ja selkävaivoja. Ahkeralla taukojumpalla on vaivoja koetettu välttää. Pahimpien epäkoh-
tien korjaus on aloitettu uusimalla radikaalisti työtuoleja ja työpöytiä. Ilmanpuhdistimien ja -kostuttajien hankintaa jatkettiin.

Edustukset, esitelmät ja osallistumiset tilaisuuksiin

Aino Heikkinen

Yksityiset keskusarkistot ry:n KARK -projektin työryhmän jäsen
Työväentutkimus -lehden toimitussihteeri
Suomen kuudennet arkistopäivät Mikkelissä 16. - 17.5.

Marjaliisa Hentilä

Helsingin yliopiston talous- ja sosiaalihistorian dosentti
Suomen Historiallisen Seuran tutkijajäsen 9.9.
Työväen Keskusmuseoyhdistyksen hallituksen jäsen
Työväenperinne-Arbetartradition ry:n hallituksen jäsen
Työväentutkimus -lehden päätoimittaja ja toimituskunnan puheenjohtaja
Kansan Sivistysrahaston valtuuskunnan varajäsen
International Conference of Labour and Social History ITH, johtokunnan jäsen
Eläkkeensaajien Keskusliiton EKL:n 40-vuotisjuhla
Naisasialiitto Unionin historiakirjan asiantuntija
Kolumnisti Palkkatyöläinen ja Keskipohjanmaa -lehdissä
K.-A. Fagerholmin 100-vuotisseminaari 8.1.
”Onko taloudella sukupuolta?” -seminaari Valtioneuvostossa 7.3.
”Urbanisation and Consumption”, Suomen taloushistoriallisen seuran seminaari 31.10.
”Kulttuuriperintö digitaaliseksi” -seminaari 12.11.
Juhlaesitelmä työläisnaisten historiasta Satakunnan sos.dem. naispiirin 50-vuotisjuhlassa Eurassa 17.3.
Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seuran graduseminaarin kommentaattori 25.1.
Esitelmä Sylvi-Kyllikki Kilvestä Helsingin yliopistolla 31.5.
Esitelmä Martta Salmela-Järvisestä Työväenliikkeen kirjastossa 24.10.
Esitelmä ”The Rise of Female Labour in Shops in Finland” European Business History -konferenssissa 22.8.
Luento Työläisnaiset ja taistelu kansalaisoikeuksista Helsingin yliopistolla 22.10.
Luento työväenhistoriasta Humakissa Kiljavalla 12.10 ja 14.12.
Esitelmä Haagissa Social Science History -konferenssissa aiheesta ”Finland’s Pinnebergs in the Grip of the 1930’s Recession” 1.3.
Esitelmä Reykjavikissa aiheesta ”The Breakthrough of Female Wagesworkers in Finland” 16.5.
Arkistoyhdistyksen opintomatka Latviaan 4. - 8.9.

ITH:n kokous Linzissä 12. - 15.9.

Sakari Jääskeläinen

Arkistotoimen peruskurssi 7. - 10.10.

”Oral History” -seminaari 11.10.

Mikko Kosunen

Suomen kuudennet arkistopäivät Mikkelissä 16. - 17.5.

IALHI:n konferenssi Tukholmassa 5. - 7.9.

”Auttaako digitointi kulttuuriperinnön säilymiseen?”. Arkistoyhdistyksen syysseminaari 1.11.

Asiakirjahallinnon koulutusohjelma Turussa 21.1. - 25.1.. Koulutusohjelman suorittaminen 12.6.

Kirja-arvostelu Työväentutkimus -lehteen ”Asennetta! Kiilan muistoalbumi”

Esa Lahtinen

Yksityiset keskusarkistot - De privata centralarkiven ry:n varapuheenjohtaja toukokuuhun asti

Kansan Sivistysrahaston valtuuskunnan jäsen

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen historiatoimikunnan sihteeri

Suomen Sosialidemokraattisen Puolueen kulttuuripoliittisen työryhmän jäsen

Työväen keskusmuseoyhdistyksen hallituksen jäsen

Työväen muistitietotoimikunnan varapuheenjohtaja

Työväenkulttuurin neuvottelukunnan jäsen

Uudenmaan sos.dem. piirijärjestön historiatoimikunta

MayDayNet2002 -projektin työryhmän jäsen

K.-A.Fagerholmin 100-vuotisseminaari 8.1.

TUL -päivä Stadionilla 25.1.

Svenska Centralarkivet 25-vuotta 1.2.

”Suomen sotasurmat 1914-1922” -projektin informaatiotilaisuus

Kansallisarkistossa 5.3.

Työväen perinnepäivä 5.3.

Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seuran vuosikokous 19.3.

Lönnrotin 200-vuotisjuhlat Helsingin yliopistolla 9.4.

Arbetarrörelsens Arkiv och Bibliotekin 100-vuotisjuhlaseminaari Tukholmassa 10. - 11.4.

Työväenperinne-Arbetartradition ry:n kevätkokous 25.4.

Suomen kuudennet arkistopäivät Mikkelissä 16. - 17.5.

Ruotsin työväenarkiston 100-vuotisjuhlat Tukholmassa 30. - 31.5.

IALHI:n kokous Tukholmassa 5. - 7.9.
Sivarien neuvottelupäivä Lapinjärvellä 20.9.
Kansallisen äänigallerian julkistaminen YLE:n Isossa pajassa 26.10
Palkansaajasäätiön seminaari 11.10.
Alustus homojen ja lesbojen seminaarissa Tampereella 12.10.
”Kulttuuriperintö digitaalseksi” -seminaari Museovirastossa 12. - 13.11.
Maj-Len Remahlin 60-vuotispäivän vastaanotto 2.12.

Tellu Laukkanen

Helsingin Ensi Koti ry:n 60-vuotisjuhlaseminaari 3.9.
”Sponsoreita onko heitä?”, Työväenkulttuurin neuvottelupäivä Tampereella 10.10.
Martta Salmela-Järvinen -seminaari Kinaporissa 15.10.

Markku-Antti Nieminen

”Työläiset ja talonpojat kohtaavat” -seminaari Valkeakoskella 24. - 26.5.
”Sponsoreita onko heitä?”, Työväenkulttuurin neuvottelupäivä Tampereella 10.10.
”Digitaaliset tietovarannot verkossa” -seminaari Dipolissa 27.5.

Risto Reuna

Työväen muistitietotoimikunnan sihteeri
Postiliiton historiatoimikunta

Veikko Rytönen

Arkiston säätiön hallituksen kokoussihteeri
Arkiston työhuonekunnan puheenjohtaja

Petri Tanskanen

Yksityiset keskusarkistot ry:n KARK -projektin työryhmän jäsen
MayDayNet2002 -projektin kotimaan työryhmän ja projektin Steering Committeeen jäsenyydet
”Työväen arkieloa ja lystinpitoa”, Kansan Elokuvan ja Allotria Filmien Lyhytelokuvien minifestivaali Työväen keskusmuseon Kino Väinössä 9. - 10.3.
MayDayNet2002 -projektin päättökokous Roomassa 12.4.
Suomen kuudennet arkistopäivät Mikkeliissä 16. - 17.5.
Palkansaajasäätiön valtuuskunnan juhlakokous Tampereella 30.5.
IALHI:n konferenssi Tukholmassa 5. - 7.9.
”Sponsoreita onko heitä?”, Työväenkulttuurin neuvottelupäivät Tampereella 10.10.

”Auttaako digitointi kulttuuriperinnön säilymiseen?”, Arkistoyhdistyksen
syysseminaari 1.11.

”Kulttuuriperintö digitaalseksi” -seminaari Museovirastossa 12. - 13.11.

Liitteet

- 1. Arkiston käyttö
- 2. Arkiston käyttäjät
- 3. Luovuttajat
- 4. Arkiston toimintaan liittyvät graafiset esitykset
- 5. English Summary

1. Arkiston käyttö

Tutkijakäynnit	1 864
Tiedustelut	1 561
Valokopiot	8 000
Ryhmäkäynnit	10
Kaukolainat	58
Luovutukset	99

Käytetty aineisto

Kansiot ja sidokset	1 778
Mikrofilmit	290
Muistitieto	373
Lehdet	62
Valokuvat	448

Tilattujen kansioden ja mikrofilmien jakautuminen aihepiirin mukaan

Sos.dem. puolue	22 %
Työväenyhdistykset	17 %
Ammattiyhdistysliike	14 %
Henkilöarkistot	14 %
Vuoden 1918 arkisto	13 %
Osuustoimintaliike	6 %
Nuorisoliike	2 %
Raittiusliike	2 %
Työväen teatterit	2 %
Sisäpolitiikka	1 %
Naisliike	1 %
Internationaalit	1 %
Muut	5 %
Yhteensä	100 %

2. Arkiston käyttäjät

Tutkijoiden jaottelu		
Akateeminen tutkimus	55 %	
Harrastajatutkimus	40 %	
Tiedotusvälineet	5 %	

3. Luovuttajat

- Henkilöluovuttajat**
Aalto Tiina
Ahlroos Arvo
Aho Mirjam
Brandt Edvin
Dromberg Aarne
Friberg Ralf
Heikkinen Aimo
Honkanen Lauri
Huotinen Heikki
Itkonen Raija
Keskinen Tuomas
Kiljunen Kimmo
Kotkavuori Raija (Raiskinen)
Kuronen Raija
Lagerblom Kaarlo
Luoti Eila
Luoto Reino
Mäkinen Hugo L.
Naarala Mika
Nuutinen Onni
Olmala Pirjo
Paastela Jukka
Partto Anneli
Pitkänen Jorma
Riihimäki Ulla-Maija
Rossi Ilpo
Ruusunen Leena
Saarinen Pentti Olavi
Salovirta Armas
Sillanpää Jouko

Simonen Leena
Suoranta Anu
Taarna Sinikka
Tahvanainen Sakari
Tuominen Helinä
Vauromaa Olavi
Wickman Maj
Väyrynen Olavi

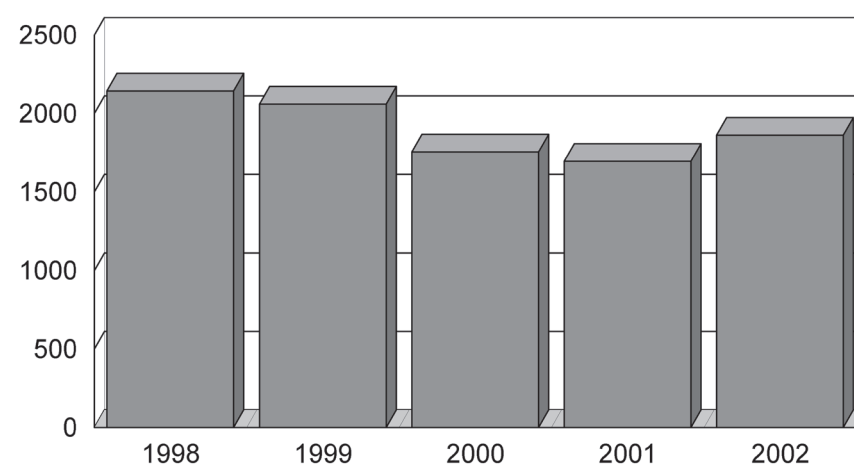
Yhteisöluovuttajat

Alppilan eläkkeensaajat ry
Espoon eläkkeensaajat ry
Havin sairausapukassa
Heinolan kaupungin sosialidemokraattinen ty
Helsingfors svenska arbetarförening
Helsingin eläkkeensaajat ry
Helsingin jalometallityöväen ao 82 ry
Helsingin kunnalliset eläkeläiset
Helsingin Sos.Dem. Keskusteluseura
Herttoniemen sos.dem. yhdistys
Ingå Socialdemokratiska Förening
Jämsänkosken Työväenyhdistys ry
Järjestötoimitsijain liitto ry
Järvenpään Ammatillinen Paikallisjärjestö
Kansan Sivistysrahasto
Kanta-Espoon sos.dem. kerho
Kiikan Demarit ry
Kiljavan opisto Pohjois-Suomen yksikkö
Kiljavan opisto, vuosikurssi 52
Lauttasaaren Sosialidemokraattinen Yhdistys ry
Liikealan ammattiliiton Turun aluetoimisto
Mikkelin elintarviketyöläisten ammattiosasto 15
Nummelan Ty Elo
Nuorten puolesta ry
Ornon sairauskassa
PAM - Liikealan Vaasanseudun os. ry
Puu- ja erityisalojen liitto
Puu- ja erityisalojen liitto/ Hämeen piiri
Rautatieläisten Liitto
Saimaan sos.dem. naispiiri
SAK, Järvenpään paikallisosasto

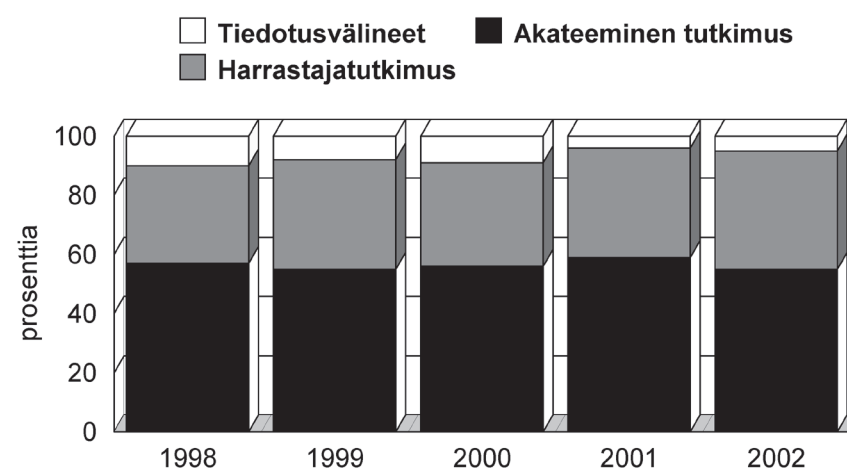
Sos.dem. Nuoret ry
STS-Pankkikilta
STTK Helsingin aluetoimikunta
Torstaikerho ry
TSL:n opintojärjestö
Työväen historian ja perinteen tutkimuksen seura
Työväen keskusmuseo
Työväen postimerkkeilijät
Unionimedia OY
Vantaan sos.dem. kunnallisjärjestö/ Aarne Tahvanainen
Viestintäalan ammattiliitto
Vihdin Sos.dem.Työväenyhdistys
Vuokralaisten Keskusliitto

4. Toimintaan liittyvät graafiset esitykset

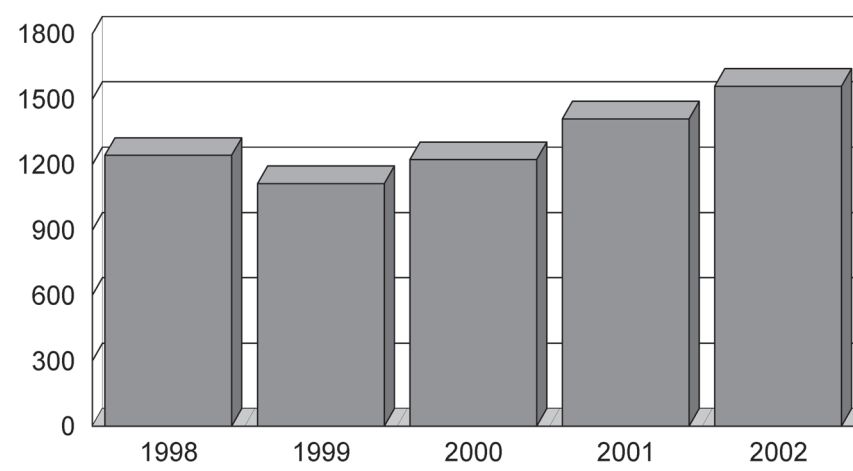
Kävijämäärät 1998-2002

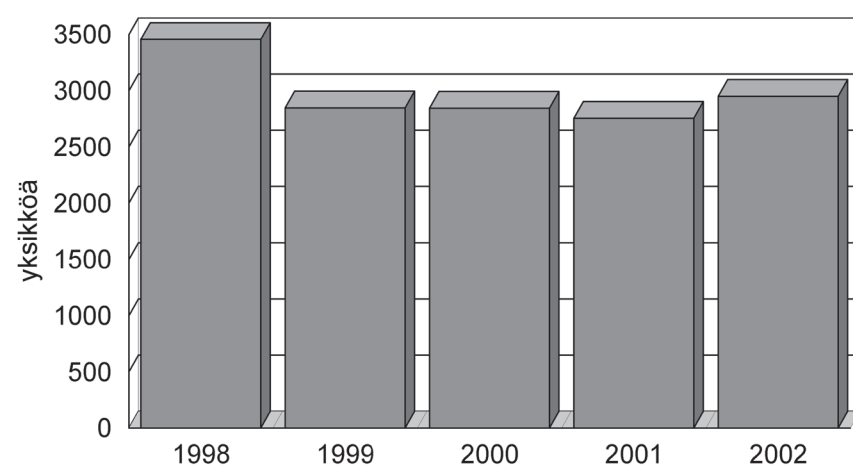
Kävijöiden jakautuma 1998-2002

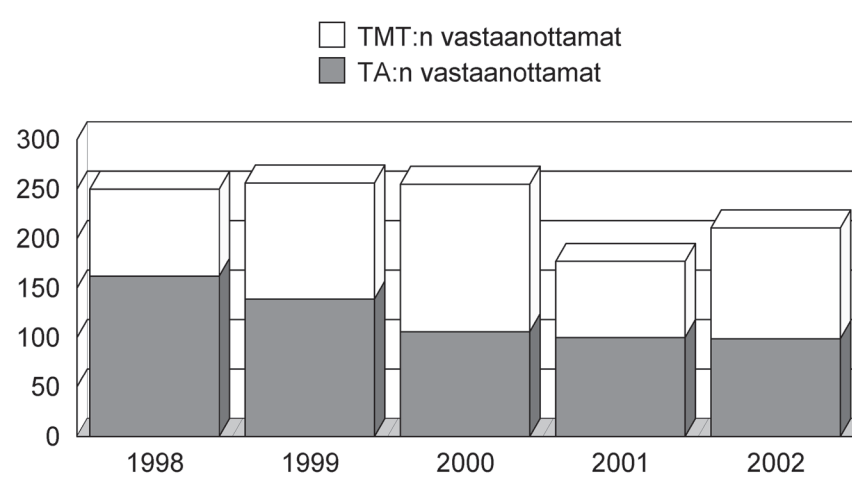
Tiedustelut 1998-2002

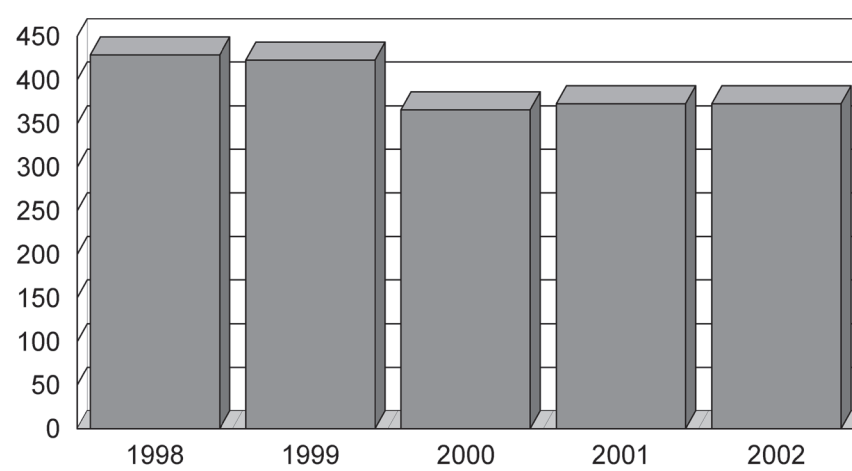
Aineiston käyttö 1998-2002

Luovutukset 1998-2002

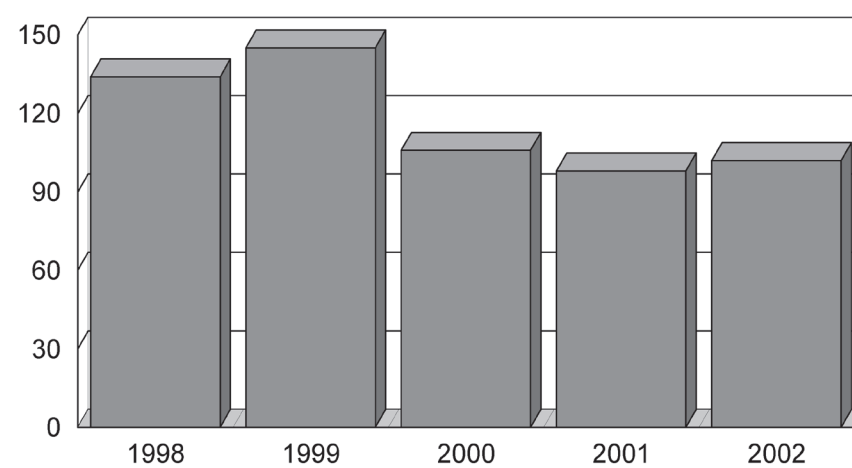

Muistitiedon käyttö 1998-2002

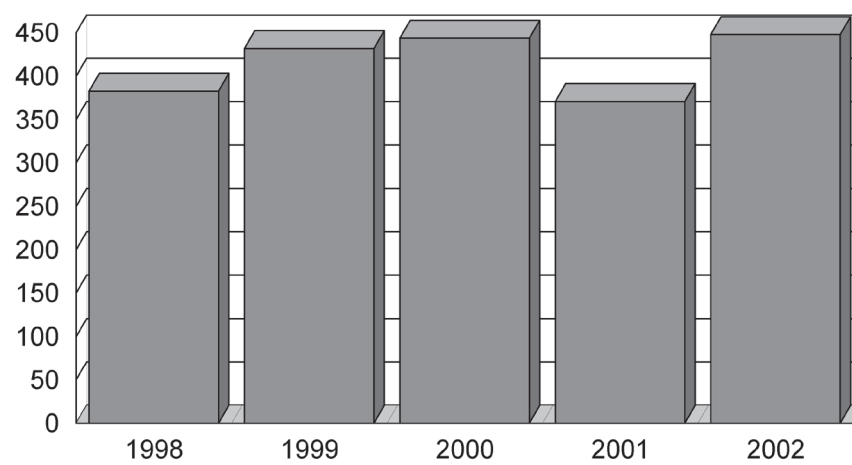

Kuvatiedustelut 1998-2002

Kuvakopiotilaukset 1998-2002

5. Annual Report of the Finnish Labour Archives in 2002

General Review

In the year 2002, the Finnish Labour Archives greatly increased its presence on the Internet and expanded its national and international services. The Internet improved access to the lists of archival collections. The finances of the Archives and the number of employees have been stable. 65 per cent of the finances came from the statutory state aid. Private donors account for the rest of the finances. It is extremely important for the Finnish Labour Archives that private donors are willing to fund the costs of making their archival collections accessible. During the year under review, financial support was received from 16 different trade unions and labour organizations, through co-operation projects and other means. The Ministry of Education provided financial support through the Private Archives Association for the KARK – picture project.

There were 1,864 visitors to The Finnish Labour Archives last year, which is more than the year before. Ten groups visited The Finnish Labour Archives during the year. The number of inquiries and particularly services through e-mail significantly increased. There was a total number of 1,561 inquiries during the year. The number of inquiries increased because the joint register of the Private Archives Association is on the Internet. The Finnish Labour Archives website was visited about 11,000 times. A total number of 58 inter-archive loans were carried out.

The amount of material ordered by visitors to the reading rooms was slightly more than the previous year. The most requested material concerned the trade unions, The Finnish Social Democratic Party, the trade union movement, the year 1918 and personal archives. Academic researchers were still clearly the main user group.

The annual report shows that access to the collections significantly improved, and the collections have also been made accessible on the Internet. The central catalogue system of the Finnish Labour Archives can be searched on the web through online searching aids. The online archival information can be searched by name or the names of the record creators, by theme, by place or by time. All new lists are available on the Web in the joint database of the Private Archives Association (www.yksityisetkeskusarkistot.fi). The Finnish Labour Archives participated in the creation of this database and hosts it on the Web.

The Finnish Labour Archives has devoted a great deal of time to renewing the archives' data-based catalogue on the basis of the intranet system. The new planning of the catalogue system, which is based on the

text database and html documents, catalogues progressed well and the conversion software was completed for the data transmission. A decision was taken to introduce into the new system the branch classification, which was created in the private archives' joint project. The description of archive creators, which is based on classification, was completed. The original target date for transferring to the new system was set to the year 2001, however the implementation of the transfer was moved to the following years. The new system will be taken into use during the year 2003. The most time-consuming part of the project was the correction of human mistakes caused during conversion.

The central data-based catalogue of the Finnish Labour Archives contains lists and inventories for more than 8,000 archives and collections.

During the year, the indexing and cataloguing of the archives into the database continued. The largest indexing project in 2002 was the archive of the Railroad Workers' Union. Large additional donations to the archives of Helsinki Workers' Association (HTY), Young Eagles' Central Union (Nuorten Kotkain keskusliitto), Car and Transport Workers' Federation (AKT), and the archive of Social Democratic Students of Finland (SONK) were indexed. Indexing of the archive of the Paper Workers' Union (Paperiliitto) was begun, and the indexing of the archives of the Social Democratic Party's former chairperson and Finland's long-serving prime minister, Kalevi Sorsa was continued. A project involving a bibliography in co-operation with the Library of the Finnish Labour Movement is also connected to the indexing of the Sorsa archive.

During the year 2002, the Finnish Labour Archives acquired 99 (2001:100) new archives or additions to established collections. The largest donations received during the year were the archives of the Railroad Workers' Union and the Paper Workers' Union. Other significant donations received during the year included several personal archives.

At the end of the year, the amount of actual archive material was over 4,800 meters of shelf space. It is obvious that by 2004, all of the space available in the archives will be used.

Commission of Finnish Labour Tradition

Composition of the Commission

The new commission for the term 2002-2007 began its work as of the the annual meeting of April 9, 2002. Consulting official Risto Laakonen continues as the chairman of the commission, Finnish Labour

Archives' director Esa Lahtinen continues as vice-chairman, and Risto Reuna continues as secretary. Other members of the commission are communications manager Jaana Aaltonen, academian Erik Allardt, docent Simo Laakkonen, editor-in-chief Tuomo Lilja, social counsellor Sinikka Luja-Penttilä, professor Pirjo Lyytikäinen, dean Leena Märsylä, lecturer Päivö Puhakainen, editor-in-chief Jukka Riksmann, secretary Kari Tamminen, and assistant Lotte Tarkka.

Collections

Main collection of the year under review was the collection "The evening party of my life" in honor of the 40th anniversary of the Senior Citizens' Central Union. The collection of material was carried out as a collective writing project. The secretary offered his expertise in guiding the project. Award presentation was held November 26 in Käpylä community hall, where secretary gave a speech on the tradition of evening parties, and recording of the knowledge of evening parties. A total of 112 memoirs of 69 women and 43 men in 352 sheets were received.

In regards to other collections, the recording of the memoirs of the social democratic journalists "professionals of ideology" continued. Secretary prepared 2,160 sheets of memoirs from 112 donors that were received during the year. Additionally, 38 taped recordings and one donation of photographs were received.

Humanities' student Maria Jääskeläinen indexed photographs that were received along with the collections into the photograph collections of the Labour Archives. M.Pol.Sc. Kaiju Rytkönen continued listing Labour Tradition volumes 57 to 120 into the database. Beginning from May 2002, M.A. Sakari Jääskeläinen assisted editing an anthology on labour tradition.

Use of Oral History

It has become common to make inquiries about oral history in the sources of most different kinds of studies. Oral history material was ordered for genealogy and local history purposes, and volumes were further on used as sources in the government financed project "War Victims in Finland 1914-1922". 375 volumes were ordered, and 25 of them were sent as distance loans. 17 oral history inquiries were made on the phone, mainly by students from universities of Tampere, Turku and Jyväskylä.

In the course of the year, two studies were published that effectively put to use the oral history and labour tradition collections. Researcher Jukka Rantala published his study "Elementary School Teachers And the Rebellion", in which he used memoirs of social democratic teachers from the time of the civil war. A noteworthy study was also Kari Koskela's "Hooligans. Street Life in Sörkka from General Strike to the Civil War". As sources he used memoirs concerning the movement called "sakilaisuus".

Photograph Collections and Picture Project

During the year 2002, 102 picture inquiries were directed towards the Finnish Labour Archives' collection of photographs. The customers making the inquiries, ordered a total of 448 copies of pictures, of which 440 were sent in digital form (as scanned), i.e. almost 98 per cent. The Finnish Labour Archives' photographing and scanning services are primarily taken care of by Petri Tanskanen. The largest user groups were different publications (history volumes, doctoral thesis) and exhibition projects.

The digital picture archive of the Finnish Labour Archives included, at the end of 2002, over 10,230 pictures with their catalogue data.

During the last few years, the photograph collections have been sifted through slightly more than previously in connection with indexing of the photographs. During the year 2002, the collections increased by about 2,620 photographs.

Marjaliisa Hentilä and Petri Tanskanen organized the exhibition "Workers' Lives in Sortavala 1889-1939", which is also available on the Internet on the Labour Archives' website. The Internet version was carried out under the guidance of Veikko Rytönen. Kirsti Saarikoski assisted in setting up the exhibition and making it known to the public. Especially former sortavalans and genealogists have shown great interest in the exhibition.

As items of the former Finnish Worker's Savings Bank's (STS) museum were physically moved to Tampere, Petri Tanskanen started organizing an Internet exhibition of the items according to the agreement made with the Foundation of Salaried Employees (Palkansaajasäätiö). Most of the items in the museum were photographed for the exhibition. Photos were chosen for the historical part, and they were digitized. Collecting photographic and text material for the exhibition was completed by the end of the year under review, and Tanskanen will edit the exhibition material into html-format in 2003.

National Co-operation with Other Private Archives

The private archives in Finland founded an association in 1999 called the Private Archives Association. Ten private archives belong to the association: The Archives of the Centre Party, The Archives of the Organisations of the National Coalition Party, The Archives of Salaried Employees, The Archives of President Urho Kekkonen, The Central Archives for Finnish Business Records, The Finnish Labour Archives, The People's Archives, The Sports Archives of Finland, The Swedish Central Archives and the Trade Union Archives. The Labour Archives director, Esa Lahtinen, has been the chairperson and deputy chairperson of this association. The most important result of the Private Archives' co-operations was the establishment of the private archives' register. However, co-operation has also been needed for many other activities. In co-operation, attempts have been made to influence the low salaries in the archive sector and the small amount of operating resources.

In 1997, these archives organized a joint project (called Yark 2000) to transfer all the lists and inventories of the collections onto the Internet. The Finnish Labour Archives played an essential role in creating this Web-project. For three years it was financed by the Finnish State and by the National Archives. It was a pioneering project not only in Finland but also from an international perspective. It showed how fruitful and useful co-operation between the archives and especially between small archives can be. As a result of this project, lists of the documents of the private archives are connected to a common archival database on the Web. The Yark 2000 joint project involving ten private central archives, which has lasted for more than three years, was concluded and an event to mark the publishing of the joint register was held in January 2001.

In the database there are lists of 20 000 collections of different record creators. They can be found according to name, theme, time or geographic place. The database can be viewed under **www.yksityisetkeskusarkistot.fi**

During the year under review, the members of the Private Archives Association continued the joint picture-archive project- KARK. Financial support for the project was received from the Ministry of Education. The aim of the project was the improvement of the preservation, management and the use of the photograph collections and the providing of the necessary education for the member archives. The project was divided into two phases. During the first phase (autumn 2001– spring 2002) the condition and amount of picture material in the various archives will be clarified. At the same time, the search keys for the describing and

searching of the picture materials will be determined. During the second phase, representative samples concerning the picture material of the members of the Private Archives Association with the theme “People at Their Work” will be digitized and implemented as the so called mini-database in the home pages of the Private Archives Association.

The Finnish Labour Archives is still participating in the project ”War Victims in Finland 1914-1922”. During the entire year, the original terror-statistics concerning the victims of the 1918 Civil War were out on loan to the project ”War Victims in Finland 1914-1922”, which will transfer the documents into the database. The information, which is contained in the database, will be available for use in the National Archives and at least the terror-statistics will be also available in the Finnish Labour Archives. The project had at its disposal a vast amount of collections of books of memoirs.

In spring 2002 the Labour Archives agreed upon indexing the material concerning homosexual men and women. The decision was made on the basis of the initiative of Tuula Juvonen, who wrote her doctoral thesis on the culture of homosexual men and women in Finland. This decision marks an important development in the society, since it has been almost impossible to find any sources on homosexual men and women so far.

Nordic Co-operation

The archives of the labour movement practise co-operation, which dates back to 1910’s. The most important event of the year was the 100 year anniversary of the Swedish Labour Archives and events connected to it. Archive director Esa Lahtinen participated in the jubilee seminar in April, and in the actual 100 year festivities at the end of May. Finnish Labour Archives presented to the Swedish Labour Archives a sculpture of bronze, ”Memory of An Elephant”, by Erkki Kannosto.

In May, Marjaliisa Hentilä gave a presentation in The Nordic House in Reykjavik, Iceland. During her trip, she also visited the National Archives of Iceland.

International Co-operation

The Finnish Labour Archives was the only official Nordic participant in the MayDayNet2002 project, which is part of the European

Union's Culture 2000 program. The project is led by Italian labour movement's audio-visual material archives, Archivio Audiovisivo Del Movimento Operaio E Democratico, AAMOD. The other members of the project are Discoteca di Stato and Istituto per il Lavoro from Italy, AMSAB from Belgium, Institut CGT d'Histoire Sociale from France and Narodni Filmovy Archiv from the Czech Republic.

The roots of the project go back to the labour movement's film conference, which was held in Rome in 1998. May Day was chosen as the theme because an enormous amount of different material concerning May Day has been preserved in various European Archives, i.e. audio-visual, photographic, iconographic and written material. Esa Lahtinen participated in the planning meeting, which was held in Rome in October. The primary and most visible aim of the project is the internet pages, in which the history and significance of May Day is presented on a general European level, but without forgetting various countries' individual features. The main beneficiaries of the internet pages will be the schools around Europe and of course the public. May Day 2002 was the day set for the completion of the internet pages.

The annual conference of IALHI (International Association of Labour History Institutions) was held in September in Stockholm, Sweden. The conference was grander than usual to the honor of the 100th anniversary of the Swedish Labour Archives. The Finnish representation in the conference was strong; The Finnish Labour Archives was presented by Esa Lahtinen, Mikko Kosunen, and Petri Tanskanen. Approximately 60 international guests attended, among them some even from as far as South Africa.

Marjaliisa Hentilä attended the annual researcher meeting of ITh in Linz, Austria. She is the Nordic representative in the board of the organization. Female studies was the theme of this year's meeting. More than 70 researchers from several countries attended.

The Finnish Labour Archives in Figures in the Year 2002

Acquisitions

Number of archives acquired	99
Photographs acquired	2 620
Oral history/ biographies received	112
Oral history/ number of tapes received	38
Oral history/ interviews done	5

Services

Seats for readers	14
Visits to reading room	1 864
Foreign visitors	15
Groups visited	10
Archival units consulted in the reading room	1 778
Microfilms consulted	290
Oral history documents consulted	373
Documents copied	8 000
Photographs copied/scanned	448
Visitors web site approx.	11 000
Requests answered	1 561
Requests concerning photographs	102
Sent document loans to other archives	58

Personnel

Esa Lahtinen, Director: esa.lahtinen@tyark.fi
Tel. 09-7743 1120

Marjaliisa Hentilä, Reaearcher: marjaliisa.hentila@tyark.fi
Tel. 09-7743 1130

Mikko Kosunen, Project researcher: mikko.kosunen@tyark.fi
Tel. 09-7743 1160

Tellu Laukkanen, Archive employee: tellu.laukkanen@tyark.fi
Tel. 09-7743 1155

Markku-Antti Nieminen, Project researcher:
markku.nieminen@tyark.fi
Tel. 09-7743 1145

Risto Reuna, Researcher in Oral History: **risto.reuna@tyark.fi**
Tel. 09-7743 1170

Veikko Rytönen, Researcher: **veikko.rytkonen@tyark.fi**
Tel. 09-7743 1150

Kirsti Saarikoski, Archive assistant: **kirsti.saarikoski@tyark.fi**
Tel. 09-7743 1125

Petri Tanskanen, Researcher: **petri.tanskanen@tyark.fi**
Tel. 09-7743 1135

Ulla Tapiovaara-Harpp, Researcher: **ulla.tapiovaara-harpp@tyark.fi**
Tel. 09-7743 1140

Address: Työväen Arkisto, The Finnish Labour Archives, Paasivuoren-
katu 5 B, 00530 Helsinki.
Tel. 09-77431110, fax 09-77431111, e-mail: **info@tyark.fi** , see also:
www.tyark.fi

Open Mo-Fr, hours of service: Mo, Wed, Fr 10 a.m. to 4 p.m., Tue, Th
10 a.m. to 7 p.m.

